

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN:

Egy évre	240 Leu.
Fél évre	120 Leu.
Egy negyed évre	80 Leu.
Egy hónapra	20 Leu.

Hirdetések árszabása szerinti
díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
Aradi és Csanádi Egyetértő Vas-
úti palotájában.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(József Könyvtár) 22. szám.
TELEFON-SZÁM 161.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Péntek, augusztus 25.

FOBB KOZLEMENYEK:

AUSZTRIA MÉGIS KAP SEGÍTSÉGET.

AMERIKAI ÖRÖKÖST KERESNEK.

VÉRÉS MUNKASTONTETÉS BÉCSBEN.

VAGGONLAKOK BALESETE.

A KENYERRENDELET HIANYAL
MEGSZÜNT A HUSKONZORCIUM.

LEFOTETT VILLANYTELEP.

SZOMBATIG VAN LISZT ARADON.

Az Acsev. egy éve.

Az a rendkívüli helyzet, amelybe ez a magyartól való vasut vállalat vonathálózatának két országra való megosztása következtében jutott s amelyből kiestova a harmadik békeév lepergése után sem képes minden erőfeszítése dacára kiegyezni s ezzel ügyvitelének újraszervezését keresztül vinni, az elvágott vonalaival való érintkezést felvenni, rendkívüli intézkedés megtételére sarkalta az igazgatóságot. Az évi rendes közgyűlés bevétele nélkül, egy ideiglenes mérleg alapján 1922. július 30-án tartott igazgatósági ülésén számolt be az 1921-ik év üzleti év eredményéről s a később meg tartandó közgyűlés határozatától

feltételezetten állapította meg a részvényosztalékot, illetve az erre kifizetendő előleget, amint azt az igazgatósági ülés követőleg már ismertettük is.

A szokásos évi jelentés, melyet rendszerint a közgyűlés ad ki, az igazgatóság rendkívüli intézkedése következtében, mint az igazgatóság jelentése, nyomtatásban most hagyta el a sajtót. Az általa nos részben beszámol az igazgatóság azon lépéseiről, melyeket a magyarországi vonalakkal való közvetlen forgalom felvétele érdekében úgy a román, mint a magyar kormánytól a békeszerződés 304. §-a alapján folyamatba tette s amelyeknek eddigi eredménytelensége nemcsak a vasut vállalat életében mutat helyrehozhatatlan veszteségeket, de hatását számokban ki nem fejezhető arányokban érezteti a két ország gazdasági életében.

E helyütt jellemzőnek találjuk mi a magunk részéről megemlíteni azt, hogy míg a kormányok közvetlen elhatározása alatt álló nagy erkölcsi testületnek szinte emberfeletti törekvését, hogy a megosztott vonalaival közvetlen érintkezést kapjon, forgalmát lebonyolíthassa, személyzeteit elláthassa, honorálatlanul hagyják, addig a

pecicai határnál a Kohn és Soltz, az oltaczi határnál Kornis Testvérek, tehát két magáncégnek megengedtetett az, hogy az Acsev. pályatesté mellett a két országot összekötő kis keskenyvágányú vasutat építsenek s rajtuk keresztül kerüljenek a két országba szülő szállítmányok az Acsev. vonaláról ugyancsak a másik ország területén lévő Acsev. vonalakra. Hogy ezt a közbeigatást ma, amikor Magyarország és Románia között teljes békeállapot van, mindkét ország érdekében sürgetsen ki kell különböztetni, az aligha szorul bővebb magyarázatra. A közvetlen forgalom felvételének lehetősége nem függ össze a vasut engedélyokiratainak, kettéválasztásának, alapszabályai módosításának, a befektetett tőke megosztásának kérdésével. Az utóbbiakra vonatkozó tárgyalások nyugodtan folyhatnak addig, míg a két ország vám és politikai érdekeire vonatkozó szabályok betartása mellett a vasut a közvetlen forgalmat, melyre mindkét országnak nagy szüksége van, lebonyolítja.

A jelentés általános része foglalja ezután különítetten a román vonalak, a magyar vonalak, a társulat magánvagyon üzemi

nek életével s végül ismerteti az igazgatóság javaslatát az 1921. évi tiszta nyereség felosztására. Kiemelendőnek tartjuk e részből azt, hogy a vasut kocsparkjából a háborús elhurcolások és pusztulások következtében még ma is két személy, hat podgyászok és 419 tehervozat hiányzik, a magyar vonalak üzemét a Máv. látja el az üzemkezelési összköltség megtérítése mellett és mert ezen költségek még 1921. évről megállapíthatók nem voltak, a magyar vonalak üzleti eredménye az ideiglenes mérlegbe fel sem volt vehető s a nyereség- és veszteség-számla eredménye kizárólag a román területen fekvő vonalak és a magyar vagyon eredményét tünteti fel. Az Acsev. azon alkalmazottai, akik a magyarországi vonalrészen vannak beosztásban, a Máv. nál megállapított illetményeket és ellátást kapják.

A szigorúan vett vasutüzem 39305 lei 40 bani veszteségét bőségesen ellensúlyozta a magánvagyon üzeme 1921. évi nyeresége. Az erdőfűzet, a gúrahod cementgyár, a sebisi kőbánya üzleti eredménye tette lehetővé azt, hogy a vasut 2,383.087 lei 20 bani nyereséget bocsásson az igazgatótanács rendelkezésére.

BUDAPESTI LEVÉL.

(Megjötték az utolsó tuszok.)

A boldogság vonata ez, amely tegnap tíz óra után befutott a pályaudvar komor bolthajtása alá. Boldogságot jelentett és örömkönyveket csalt ki a szemekből, a meghatódás és a szeretet először mindig sirásra fakaszt, csak aztán mosolyodnak el az arcok, csak később ragyognak fel a szemek, mikor a könnyek már mind kifogytak. A közönség, amely az utolsó tusz-szállító vonatot várta virágokkal és gyerekekkel volt tarkítva. A virágok minden kézben ott szineskedtek, a gyerekek magyar ruhácskáikban, nemzetiszínű szalagokkal feldíszítve ámulnak és bámultak megilletődött tekintettel. Apák, anyák, hozzátartozók, barátok és ismerősök, tisztek, akik régi ezredtársaikat keresik, gyászruhás asszonyok, akiknek nincs semmi értesülésük a hadifogoly férfi felől s most felvilágosítást várnak állandó remegésben és sóhajtással ezt jelenti:

— Hátja mégis!

A katonazenekar a Rákóczi-indulót játszotta, a vonat lassan, kényelmesen gördült a sinen, az ablakokban apró gyerekek és

fehér vászonsapkába öltözött hölgyek voltak. Oroszok. Orosz anyák és magyar apák gyermekei. A lépcsőkön ugrásra készen, ölékre és csókokra kész férfiak, sötét-szürkés polgári ruhában, a csóti leszerelő táborban adták rájuk. Százheten vannak, az utolsó tiszti tuszok, akiket az utolsó magyarországi kommunista transzportért kaptunk vissza cserebe. Turkesztánban és Szibériában sanyıldtek, három közlegény is van velük, az egyik ezt mondotta:

— Mi csak szöktünk Oroszországból, nem tartozunk a transzportba. Bécsben hallottuk, hogy van egy magyar hadifogoly vonat, hát beálltunk a tiszti urakhoz szolgáknak.

Nem tudták a gazdájuk nevét sem, az a fontos, hogy hazakerültek. Őket nem várta senki, pedig olyan sokan voltak itt, akik hiába vártak. Egy síró kis asszony odament a hadifogoly tiszthez és megkérdezi:

— Nem látta az uramat; Engel János főhadnagy?

— Nem láttam kérem...

Nincs közöttünk...

— Hát nem volt ön Moszkvában?

— De voltam...

— Az én uram ott feküdt az Internacionálé kórházában... Most mikor jön haza? Ez az utolsó szállítmány...

A kit kérdezett, így válaszolt:

— Nem az utolsó, hiszen lemaradt közülünk két tiszt is, betegen. Meg legénység is jön majd egyre. Tízével-huszával csoportosítják őket, hazakerülnek, tesék nyugodni lenni...

De már ment tovább. A nemzeti hadsereg ezredese felszólította az összes tuszokat, hogy a pályaudvar előtt sorakozzanak a fogadtatásra. Mind tödültek ki felé, az egész közönség. Az itteni hozzátartozók kis időre elszakadtak a tuszoktól, de volt örömük az új oroszországi rokonokkal, asszonyokkal, gyerekekkel. Beszélgetni nem tudtak, csak a kezük kapcsolódott egybe és magyar anyák orosz menyüket és unokáikat dédelgették. Odakint szép rendben sorakoztak, előbb még a ceglédi asszonyok szétosztottak közöttük hat métermázsas élelmiszeradományukat, kenyeret, húst, kalácsot és gyümölcsöket...

A Kettős sor mögött csak egy alacsony, kövérkés orosz asszony állt, zöld selyemruhában, karón-

zó kisbabával, szíve alatt fordozza a másikat. Egy pillanatra sem tudták elválni az utától.

Felharsant a kürtjel, a zenekar a Himnuszot játszotta és nemzetiszínű emelvényen, a tuszokkal szemben, a közönség négyzöge előtt bádódi Soós Károly altábornagy üdvözölte a hazatérteket a kormányzó nevében. Utána Huszár Károly a nemzetgyűlés ezretetét tolmácsolta, dr. Tatár Béla főjegyző a főváros nevében köszöntötte őket és Ruffi Pál a Hadifoglyok Hozzáértőinek Egyesülete megbízásából szólt hozzájuk. Vége volt a bűzdító, lelkesítő szónoklatoknak, az utolsó sorakozónak is vége, ebben a glóriában még fegyverkezett, parancsokra álltak fészes vigyázz!-ba, aztán minden parancsszó nélkül szétoszlottak. Emberek lettek újra, apák, fiúk, testvérek és rokonok, kis csoportok, szűk családi körök alakultak. Most már minden arc tiszta boldogságtól ragyogott.

... Csak azok álltak egy helyben, maguk elé meredő szemmel, kétségbeesetten, akik hiába jöttek ki a vonat elé. A boldogság utolsó vonata is megérkezett, de nekik fájdalmat hozott és örök szomorúságot...

Az évi jelentés nem számolt be azokról a nehézségekről, melyekkel az Acsev. igazgatóságának a vasut prosperitása érdekében meg kell küzdenie. A negyven éves fennállás alatt, még a kezdet éveit sem voltak oly nehezek, mint a háborus éveket követő békeesztendő. Hogy ezeket megküzdni nem mindennapi energiára van szükségük azoknak, akiknek kezébe a vasut sorsa le van téve, azt aligha kell hangsúlyozni azok előtt, akik méltányolják és értékelik e rendkívüli évek rendkívüli feladatát.

Vaggonlakók balesete

(Egy tehervonat neki ment a vagon lakásoknak.)

Sulyos vasuti szerencsétlenség történt Rákoson a vagonlakók telepén. Egy budapesti távirat azt jelenti, hogy a rákosi pályaudvaron egy tehervonat nekiment a vagonlakásoknak. A holt vágányon négy éve áll a harmincöt kocsiából álló vagon sor, amelyben tizenegy, a felvidékről repatriált vasutascsalád lakik. Az összeütközés reggel háromnegyed hat órakor történt, amikor még mindenki aludt a vagonokban. Eddig még nem sikerült kideríteni, miként történhetett, hogy a tolató tehervonat rászaladt a holt vágányra és nekiment a vagonlakásoknak. Az összeütközés következtében a vagonlakásokban levő butorok összetörték és több ember megsebesült. Grósz Kálmán és a fején, Szapadics Ferenc főművezető felesége a hátán, Csanda Teréz a lábán, Szabó József és a fején szenvedett zúzódásokat. Gorlitzer vasuti alkalmazott anyósa kisebb agyrázkódást szenvedett. Az egyik vagonban három gyermek feküdt egy ágyban. Az összeütközés alkalmával egy uborkásüveg esett rájuk és az üvegszilánkok mindhármukat megsebeztek. A vasutigazgatóság szigorú vizsgálatot indított.

A német készleteket

összevásárolják az idegenek

BERLIN. A nagy városokban mindenütt hemzsegnék a jóvalutájú idegenek, de különösen a márka hatalmas ártuhasa óta igyekeznek mindent összevásárolni. Főleg a meg szállott német területeket fenyegeti ez a veszedelem. Hivatalos számada tok vannak róla, hogy Kölnben állan dóan legalább 200.000 külföldi vásárol tömegesen. A kereskedők eleinte úgy próbáltak védekezni, hogy köz hirre tették kirakataikban, hogy minden idegen vevő, aki nem tartozik a megszálló csapatok kötelékébe, 50—100 százalékos felárat tartozik fizetni, de a külföldieket ez nem riasztotta vissza a tömeges vásárlásoktól. Most a legtöbb kereskedő a napnak csak két-három óráján át tartja nyitva üzletét és külföldinek egyáltalán nem ad el semmit. Ugyanígy a helyzet a sziléziai városokban, főleg Boroszlóban, mióta a márka elérte telenedett. A határvárosok kereskedőit komoly veszedelem fenyegeti, hogy mindenkészletükkel összevásárolják az idegenek. Ratiborban tanácskozára ült össze a városi képviselőtestület a kereskedőkkel és a munkások szakszervezeteivel, hogy a lakosságot megvédelmezzék a külföldiek tömeges vásárlása ellen, amely nagy drágaságot idéz elő.

Olcsóbb lett a buza és a liszt.

(A kormány szigorú rendelete.)

A minisztertanács augusztus 5-én 5501. szám alatt kiadott rendeletét, amely a gabonaellátásra vonatkozik és métermázsanként 250 leiben szabta meg a buza árát annak idején már közölte az Aradi Közlöny. Ma megérkezett az aradi prefekturára a rendelet végrehajtási utasítása, amely szerint már holnap, augusztus 25-én életbe lép a rendelet. Holnaptól kezdődően *csak a maximális áron szabad a buzát venni, vagy eladni.* A rendelet meghatározza a lisztnek és kenyérnek kilónkénti árát is és szigorú büntető szankciókat helyez kilátásba.

A holnap életbe lépő rendelet kimondja, hogy a buza forgalma szabad, azonban 25.000 leiben határozza meg egy 10.000 kilogrammos vagon árát. A buza szabad forgalma mellett még az a korlátozás is fennáll, hogy senkinek sem szabad buzát nyereszkedési célokra vásárolni, vételjoga csak az államnak, hatóságoknak és a külön felhalmozott malmoknak van. A métermázsanként 250 leire maximált buza minőségére előírja a rendelet, hogy csak öt százalékos idegen anyagot szabad tartalmaznia és legalább 74 kilogrammosnak kell lennie. Az állam, a felhalmozott malmok, a törvényhatósági joggal felruházott, prefektusi székhellyel bíró városok még 5000 lei prémiumot fizethetnek vagononként a maximális áron felül. Ezt a prémiumot az állam utólag megtéríti. Így mindazok a termelők, akik a hatóság részére felajánlják búzájukat, métermázsanként 300 leit kapnak.

A büntetőszankciók erélyesek és szigorúak. Aki a rendelet megszegi, 3 hónaptól két évig terjedő elzárással büntethető, buzá készletét elkobozzák és az elkobzott buza értékének kétszeresét kell pénzbüntetésként megfizetnie. A rendelet szerint a rekvizitálás szigorúan tilos, de a határozat alól is van kivétel. A kereskedelemügyi minisztérium szükség esetén elrendelheti a rekvizitálást. Különösen vonatkozik ez a még életben levő spekulációs törvény megszegőire, valamint azokra, akik nyereszkedési célból veszik, vagy árusítják a buzát.

A rendelet szabályozza az őrési arányt is. A malmoknak csak is a következő arányban szabad az őrlesek végezniük: barna kenyérliszt 50 százalék, fehér liszt 25 és korpa 25 százalék. A liszt megszabott ára a következő: fehér liszt 5.10, barna liszt 3, korpa 2 lei kilogrammonként. A fehér lisztből készült kenyér ára öt lei, barna kenyér három lei kilogrammonként. Ezek a maximális árak véglegesek, de a prefektus vagy a polgármester előterjesztésére a kereskedelemügyi miniszter megváltoztathatja. A péksütemények árának korlátozása továbbra is az elsőfokú helyi hatóság hatáskörébe tartozik. A rendelet további része az ellenőrzésről tesz intézkedést és a malmokra nézve ugyanolyanok a rendelkezések, mint háború idején voltak. Ellenőrzési joga van a rendőrségnek, csendőrségnek, ügyészségnek és prefektúrának. A felmerült visszaélések felett a járásbírósg ítélik.

Irodalom és művészet.

Nagy népiünnepély a Baross-parkban.

Szombaton és vasárnap délután kimagasló esemény színhelye lesz a Parcoul Eminescu (Baross-park.) Az erdélyi román újságírók szindikátusa az aradi hatóságok, valamint a magyar és román előkelő társadalom reprezentánsainak közreműködésével hatalmas népiünnepélyt rendez. Az egyes sátrakban előkelő urias szonyok és urleányok szolgálnak ki. Külön eseménye lesz az ünnepélynek a tombola, amelynek minden száma nyer, ezenkívül a rendezőség, hogy kedves meglepetéssel is szolgáljon: nagy virág- és konfetticsatát rendez. A katonai zenén és cigánybandán kívül román-magyar kabaré is gondoskodik a szórakozásról, a kabaréban elsőrangú művészek lépnek fel. A szépségverseny nagy érdeklődést kelt majd számot. Lesz rulett, karikadobás, amerikai árverés, american-bar stb. A népiünnepély mindkét napon át tart és mindenkor délután négy órakor kezdődik. Befőtti-díj személyenként öt lei.

Népközi ikerenciat a megyében. A cluji egyetemi hallgatók „Crisana” kulturregysége te f. hó 27-én Sirian, 28-án Pécskán egészségügyi és történelmi népközi ikerenciat, valamint táncdal-egybekötött műkedvelő előadásokat fog tartani.

„Az arany Club” — bemutatja az Apolló-színház. M. Schönau és H. Fredall hatalmas koncepciójú film drámáját vetítette csütörtökön az Apolló-színház nem mindennapi siker mellett. A darab főszerepében a világszerte közkedvelt Mady Christians-ot láthatta ismét a közönség, aki egyik legnehezebb, de egyúttal a legháládatosabb szerepében lép itt fel. A bűn fertőjében is ártatlannak maradt Ohlsberg Olga törékeny, szenvedő alakját nagyszerű művészettel érzékelteti és ezáltal valóban ritka művelvezetre ad alkalmat. A darab kiválóságai közé tartoznak nagyszerű interieur felvételei, amelyek káprázatos pompát varázsolnak a nézők szemei elé. A nagyarányu esz közökhöz, amellyel ezt a darabot megalkották, méltó a rendezés nagyszerű munkája is. A kitűnő képet pénteken és szombaton vetíti még az Apolló-színház.

„Egy halott csókja” — bemutatja az Uránia-színház pénteki műsorán. Az Uránia-színházban egy nagyarányu filmdráma kerül bemutatásra, amely tárgyát az arisztokrata világból meríti és amelynek főszerepében Maria Gandini és Lia Chiase végtelenül kedves művészeté eddig ismeretlen vonatkozásokban domborodik ki. Rambaldu gróf és a szépséges Nora színésznőnek véletlenül és ártatlanul kezdődő viszonyát lassan veszedelmes körülmények közé sodorja Nora asszony szeszélye. Ennek áldozata a gróf kedves és ártatlan asszonya, Clara lesz, azonban a bűnnek nem maradhat el a büntetése.

se és a végkifejlesztés hatalmas lidércnyomás alól szabadítja fel a közönséget. A kép kiállításáról szinte felesleges beszélni, annyit mond maga a meséje is. A gyönyörű interieur nagy erőssége a képnek. A nagyarányu kép pénteken megy az Uránia-színház műsorán.

A timisoarai bank rendezte budapesti kifizetését.

Az Aradi Közlöny mai számában részletesen beszámolt az aradi bankkörök hangulatáról, a mi egy timisoarai (temesvári) bank le nem bonyolított devizauzlete folytán alakult ki. A bizonytalan helyzet és a tényleg kevésbé pontos ismerete meglehetősen felizgatta az aradi pénzügyi köröket. Az Aradi Közlöny munkatársának azonban ma sikerült beszélgetést folytatni a megvádolt timisoarai (temesvári) pénzügyintézetrel és a beszélgetés végeredményeként megállapíthatjuk, hogy a meglehetősen nagy port felvert ügy egészen elsimult és teljes megnyugvásra nyert elintézését.

A timisoarai (temesvári) bank vezetősége tagadja azt, hogy oly horribilis lett volna a náruk vásárolt magyar koronák összege. Mindössze tíz millió magyar korona eladás történt, amit már valamennyi bank megkapott. Tényleg volt késelem, de ez nem a bank hibájából állott elő, hanem az augusztus hó elsőjén felállított magyar devizaközpont rendeletének 9-ik szakasza miatt, amely előírja, hogy a budapesti bankok külföldi kifizetéseket nem fogadhatnak el. Ennek folytán a Magyar Általános Hitelbank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank a Pesti Hazai Első Takarékpénztár és több más budapesti pénzügyintézet írásban visszautasította a timisoarai bank befizetéseit. Ezeket az írásokat a bank vezetősége bemutatta munkatársunknak. A budapesti befizetéseket ekkor úgy bonyolította le a timisoarai pénzügyintézet, hogy budapesti képviselőre hitelleveleket állított ki, azoknak a bankoknak a részére, amelyek a magyar koronákat vásárolták. A timisoarai bank budapesti képviselője már az összes koronakiutalásokat kifizette és így a bank senkinek nem tartozik. A magyar devizarendelet folytán egyelőre a magyar nagybankok sem teljesíthetnek napi 20.000 koronánál magasabb külföldi kifizetéseket és hivatott a külföldi kifizetések összege nem haladja meg a 200.000 koronát. A timisoarai pénzügyintézetnek azonban budapesti képviselője révén módjában állott az egész tíz millió koronát kitevő magyar koronakifizetést teljesíteni és így a devizarendeletről folyó késelemes kifizetésből származott zavar már teljesen eloszlott.

Leverték a spanyol postasztrájkot. Madrid. A madridi postás sztrájkot erőszakkal letörték. A katonák megszállták a postapalotát és a sztrájkvezéreket letartóztatták. A nyugalom helyreállt. Majd 10 ezer vasutast és postást kisebb-nagyobb fogház és más büntetésekkel sújtottak. (Rador).

Hozzászólás a strandolás problémáihoz

Ma a következő levelet kaptuk a strandolásról szóló problémához:

Igen tisztelt Szerkesztőség!
Nem akarom helyeslésemet általánosítani, de azt hiszem mások is meglepedéssel olvasták b. lapjokban annak a felháborodott volt strand-látogatónak jogos panasztát, aki a strandbeli állapotokról rántja le a leplet. Az illetőnek tökéletesen igaza van, mert a mi a strandon történik — disznóság! És a kifejezés a szó legteljesebb értelmében veendő. A magam részéről azok után, amit ott az erkölcs rovására tapasztaltam, nemhogy serdülő gyermekeimet, de még a feleségemet sem engedném strandolni. Ne tessék ezen csodálkozni, itt nem féltékenységről van szó, hanem a jó ízlésről.

Tagadhatatlan, hogy a közönség, amikor az idő kedvez hangya módra elhagyja a strandokat, ellenben az is igaz, hogy vannak legalább ugyanannyian, ha nem többen, akik ugyanakkor undorral elkerülik. Nem akarom részletezni a strand hátrányait. Így csak röviden annyit, hogy helytelennek tartom a strand életét. Egvébként a jó Isten is velem van, amennyiben az ő segítségével egyelőre „befellegrzett” még annak a bizonyos morál predikátornak is, aki nem akarja otthagyni a strandot. **Egy érvényes családapa.**

Megszűnt a huskonzorcium.

(Lesz olcsó hús Aradon.)

Ma egy hónapja alakult Aradon a husellátó konzorcium, a mely céljait tűzte ki, hogy az állatexportálásból Aradra jutó kvótaszarvasmarhák husából ellássa a közönséget. Hosszas tárgyalások után végre megindult a huskimérés az aradi mészárosoknál. A konzorcium azonban nem találta meg a számítást, mert a kvótamarhák átvétele nagy kockázattal járt, azonkívül a tegnap megjelent miniszteri rendelet, a mely beszüntette az állatkivitel, kétségesse tette az akadálytalan husellátását a város közönségének. Ma délelőtt a konzorcium vezetői megjelentek dr. Angel István polgármesternél és bejelentették, hogy a mai naptól fogva kénytelenek beszüntetni a kvótamarhák vásárlását. A polgármester tudomásul vette a bejelentést és a konzorciumnak a várossal kötött szerződését megsemmisítettnek nyilvánította. Dr. Angel István polgármester kijelentette munkatársunknak, hogy a husellátó konzorcium megszűnése egyelőre nem befolyásolja a közönségnek olcsó hússal való ellátását. A város vezetősége ugyanis azonnal intézkedett, hogy az olcsó husakció rendelkezésére álló szarvasmarhaállományból a régi 8—10 és 12 leies áron tovább folytassák a huskimérést. Holnap 25-én reggeltől a következő mészárosok fogják az olcsó húst kimérni. Glück Károly, Koch Mór, Kovács József, Kertész József, Dema Gusztáv, Tetyik János, Csenka Gusztáv, Kemerkai Antal, Ucai János, Merkler Károly.

Ausztria mégis kap segítséget.

Czernin Olaszországhoz huz. Benes védi az osztrák érdekeket. Ausztria és a kisantant. Magyarország nem tiltakozott

BERLIN. Seipel osztrák kancellár Segur pénzügyminiszterrel szerdán este elhagyta Berlint. A tárgyalásokról kiadott hivatalos jelentés megállapítja a szívélyes szomszédi barátságot. Az eredmény ismertetésénél megállapítja a jelentés, hogy Németország, ahol csak lehetséges, segítséget nyújt a szorongatott testvérnépnek, a mennyire saját helyzete megengedi. A konkrétumokról tovább tárgyalnak. Ausztria értékes anyagi segítséget kap: Németországtól és Csehszántól szén- és nyersanyagokat.

BÉCS. Gróf Czernin volt osztrák-magyar külügyminiszter kijelentette egy hírlapíró előtt, hogy Ausztriát csak teljesen megváltozott külpolitika mentheti meg. Utalt július 13-i felszólalására, a mikor is kifejtette, hogy az Olaszországgal való szoros gazdasági és politikai szövetség megváltoztathatja a helyzetet. Ausztriának a kisantantba való belépése teljesen ki van zárva, a Németországhoz való csatlakozás ezidőszertől lehetetlen. Magyarországgal a mindenkori oldáról elhibázott politika miatt feszült viszonyban vagyunk. Így mivel több szomszédunk nincs, egyedül Olaszország maradt hátra. A nem határos államokkal Ausztria ép oly kevésbé léphet szövetségre, mint a Mars-lakókkal.

PRÁGA. A Prager Tagblatt Benes cseh külügyminiszterhez közeli helyről arról értesült, hogy Benes vállalta Ausztria érdekeit a népszövetségben való képviselését, mert a népszövetséghez maga is tervezetet terjeszt Közép-Európa és Ausztria szanálásáról. Legfontosabbnak az e pillanatban veszélyezett osztrák ipar segítségét látja. Ebben a tekintetben már most mérlegetlik a segélynyújtást. De nem államközi akcióról, hanem az állam vezetése alatt álló magánakcióról van szó. Ami a népszövetség akcióját illeti, semmi esetre sem gondolnak arra, hogy Ausztriát politikailag vagy gazdaságilag egy szomszédállamnak adják oda. Ellenkezőleg: Csehszánt és Olaszország Ausztria felosztása ellen van, mert Ausztria függetlenségét mindketten a közép-európai rend pillérének tartják. De hiszik, hogy Ausztriának Csehszánt és Olaszországhoz vagy Jugoszláviához való csatlakozása lehetséges. Ezekben az országokban mérlegetlik a fennálló vámvédelmi rendelkezések megszüntetését és a messzemenő könnyítéseket.

BÉCS. Seipel osztrák kancellár pénteken találkozik Veronában Schanzer olasz külügyminiszterrel.

PRÁGA. Seipel osztrák kancellár a prágai újságíróknak kijelentette, hogy valóban azok a hi-

rek, mintha Ausztria be akarna lépni a kisantantba és feladná önállóságát. Utalt arra is, hogy felesleges Magyarország izgalma, a melyből kifolyólag Párisba már tiltakozó jegyzéket intézett.

BUDAPEST. A Magyar Hírlap beavatott helyen arról értesül, hogy a magyar kormány nem tiltakozott Ausztriának a kisantant-hoz való csatlakozása ellen, bármennyire is jogosult volna, mert hiszen ha Ausztria csatlakoznék, ez Magyarország teljes körülményeinek

A termelőnél . . .

(A kormányrendelet hiányai.)

Laapunk más helyén részletesen ismertettük a kormány legújabb rendeletét, amellyel a lakosság kenyérellátását kívánja kedvező módon biztosítani. Meg kell állapítanunk, hogy e rendelet kiadásánál hatalmas cél vezérelte a kormányt — a mai drágaság közepette ott ragadja meg a fonalat, ahonnan a drágaság hálózata kiindul, a termelőnél. A lei emelkedik és nekünk, mezőgazdasági termelő államnak arra kell törekednünk, hogy minél magasabb legyen a leinek az értéke. Ha a külföldön magasabban áll a lei, kiszállított terményeinkért többet kapunk, behozatalunkat olcsóbban tudjuk fedezni és így egalizálódhat majd az állam háztartása, minden cikknek olcsóbb lesz az ára és általánosan könnyebbé válik a megélhetés. Romániának ez évben hatalmas buza-termése van. Arad megyében ugyan csak kevés mulja felül a szükségletet a termés, de a regátban, főleg Besszarábiában régóta nem volt olyan nagy buza-termés, mint az idén. Semmi képen sem volt indokolt a buza árát a 450 leies árra, amennyiért még ma is árulták. A hatalmas termés mellett nemcsak saját népét látthatja el az állam olcsón és bőségesen kenyérrel, de külföldre is nagymennyiségben szállíthat és az exportból származó valutaemelkedéssel az összes ipari cikkek árai is alább szállanak.

Mindamellet azonban a holnap életbe lépő kenyérrendelet a legjobb törekvései mellett sem tökéletes. Nem gondoskodott az állam előzőleg arról, hogy a hatóságok a kezdet nehézségeinek idején elegendő kenyérliszt mennyiséggel rendelkezzenek a lakosság részére. Holnap életbe lép már az új rendelet, amely egyszerre kétszáz lejjel szállítja alább a buza árát, ezzel szemben azonban még mindig csak a termelőnél van a buza, aki nem látja még a rendeleten keresztül annak messzekiható következményeit. A termelő csak azt látja, hogy azt a buzát, amit tegnap 450 leiért adott el métermázsánként, ma 250 leiért adhatja

sát jelentené. A magyar Kormány nem tiltakozott ez ellen, de kötelességszerűleg a legéberebb figyelemmel kíséri Ausztriának esetleges szándékát.

PRÁGA. Schanzer olasz külügyminiszter ma ideérkezett. Schanzer és Benes ma hosszabb tanácskozást folytattak. A tanácskozás fő tárgya az osztrák kérdés volt. Mindketten leszögezték ebben a kérdésben egyforma álláspontjukat, amely Benesnek 1921. februári olaszországi útján kötött megállapodásában gyökeredzik. Benes ma Marlenbadba utazott, ahol Pasiccával találkozik. (Rad.)

csak el. A termelő a saját érdekeinek megrövidítését látja a rendeletben, mert nem gondol arra, hogy a kenyérrel együtt fokozatosan mindennek meg kell olcsóbbodni. Ezért a termelő, akinek a rendelet nem kötelez az eladásra is, egyelőre várakozni fog és nem adja el buzáját a maximumális áron. Az első napokban feltétlenül zökkenővel jár majd a rendelet végrehajtása és ennek csakis az az oka, hogy a hatóságoknak nincs annyi lisztkészletük, hogy a lakosságot olcsó kenyérrel ellássák. A regátbeli gabonának esetleges idetolásával azonban ezen is rövidesen segít majd a kormány.

Agyonlőtték

Collins ir kormányelnököt.

LONDON. Ma korán reggel városszerte hirtelen terjedt, hogy Collins Mihályt, az ir szabadállam kormányelnökét és seregének főparancsnokát, Dublinban meggyilkolták. Londonban a hír óriási feltűnést keltett és nagy az izgalom. Részleteket a merényletről még nem lehetett megtudni. Valószínűnek tartják, hogy a gyilkos merénylet tényleg megtörtént, mert már a múlt héten is megpróbálták eltenni láb alól az ir szabadállam fejt. Akkor a sinneinek messziről bombát hajítottak kocsijára és revolverekkel lövöldöztek, de Collins nem ült a kocsin, csak a kocsist terítették le a golyók. A mai dublini hír úgy szól, hogy Collins Mihályt agyonlőtték.

LONDON. Collinst a corki grófságban fekvő Bandod község közepén orvul agyonlőtték.

LONDON. A közvélemény feszült várakozással tekint az irországi események elé. Számítanak arra is, hogy a felkelés még nagyobb erővel lendül fel. Dublinban a helyzet igen kritikus. Lloyd George az irországi eseményekre való tekintettel félbe akarja szakítani nyári pihenőjét, hogy Londonba utazzék.

— A német-orosz kereskedelmi szerződés. Moszkva. A német-orosz kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat Krassin elnökletével megkezdtek. Krassin elnöki megnyitójában hangsúlyozta, hogy Németországnak igen fontos szerepe van Oroszország természeti kincseinek kiaknázása körül, ezért Oroszországnak áldozatot kell hoznia. (Rad.)

HIREK.

Halál a cséplősnél.

Halálos kimeneteli szerencsétlenség történt tegnap reggel Ineu (Borosjenő) határában. Az egyik tanyán a cséplőgép mellett dolgozott Barna József 29 éves munkás. Eddig még ki nem derített okból elkapta a cséplőgép szíjja, a szerencsétlen embert magával rántotta és a gép kerekai közé dobta. A cséplőgépet azonnal megállították, az összeroncsolt embert kocsira tették és beszállították az aradi kórházba. Barna József anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, ma reggel belehalt sérüléseibe. A rendőrség megindította a nyomozást, annak kiderítésére, hogy a halálos szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— A király születésnapja. Ma délután 11 órakor a király születésnapja alkalmával az összes felekezeti templomokban istentisztelet volt, a melyeken a hatóságok részéről a hivatalok vezetői vettek részt. Ma zászlókkal díszítették fel a házakat és utcákat. — Bucuresti. A király születésnapja alkalmával a metropolisban Te Deum volt, amelyen megjelentek a polgári, katonai és diplomáciai testületek képviselői. (Rador).

— Távozik a CFR. vezérigazgatója. Bucuresti. Tancred Constantinescu a CFR. vezérigazgatója szeptember elsején szabadságra utazik, ahonnan nem tér többé vissza hivatalába. Utódjának kinevezésére még nem történt intézkedés. (Rador).

— Elismerés az aradi pénzügyigazgatóságnak. Simoniescu cluj (kolozsvári) pénzügyi vezérfelügyelő ma felülvizsgálta az aradi pénzügyigazgatóság működését. A vezérfelügyelő a legnagyobb megelégedését fejezte ki az aradi pénzügyi tisztviselők munkássága és az adminisztráció pontosságáért.

— Timisoara új polgármestere. Az Universul írja: Dr. Georgevici Lucian, Temes megye főügyészt Vidrighiu Stan mérnök Timisoara polgármestere helyébe a város polgármesterévé nevezték ki és Vidrighiu megbízatását visszavonták.

— Maradhatnak a kiutasított németek. Páris. Strassburg főköormányzója elrendelte, hogy a kiutasított németek továbbra is ott maradhatnak, valamint, hogy a lefoglalt német vagyonokat fel kell oldani a zár alól, mivel a kompenzációs kérdés kedvező megoldás felé halad. Ennélfogva a német banktörkékek a zár alól való feloldása is megkezdődik. (Rador)

— Az elitelt szociálforradalmárok. Moszkva. A kommunisták követelik, hogy az elitelt szociálforradalmárokat szibériai börtönbe szállítsák. Attól tartanak, hogy ki fogják őket végezni. (Rador).

— Általásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— Hogy emelkedett Bécsben a liszt ára? Most adta közre a bécsi állami statisztikai hivatal július közepétől augusztus közepéig terjedő kimutatását. Eszerint a liszt, amelynek kilogrammja július közepén 1600 koronába került, augusztus közepén kilogrammonként már 5000 koronára szökött fel, a rizs ára 1800 koronáról 4750 koronára. A statisztikai hivatal megállapította, hogy a drágulási indexszám erre az időszakra 129 százalék.

Szombatig van liszt Aradon.

(A Malomszövetség aradi rendkívüli közgyűlése.)

A malmosok körében nagy megelégedéssel fogadták a kormány mai kenyérellátásra vonatkozó rendeletét, amely egyáltalában nem sérti érdekeiket. A rendelet határozatainak ismeretét folytatán a legtöbb malmos már tudott 300—450 leies búzáján, az azonban még mindenestre gondot okoz, hogy a még meglévő készleteiken veszteséggel kell tudniok. A malmosok nagyon aggódnak, hogy minden igyekezetük mellett sem tudnak majd az olcsóbban, de a viszonyokhoz képest normálisan megállapított árakon, búzát beszerezni. Nem tartják lehetetlennek, hogy a termelő sertéshizlálásra használja fel a megmaximált búzát, mert a többi gabonaneműek árát nem korlátozták és még a mai szabad piacon is egészen a buza mellett állott a kukoricának és az árpnak az ára. Igaz ugyan, hogy a kukoricatermés valamivel gyengébbnek ígérkezik Arad megyében, mint más években volt, de ez sem tette indokoltá azt, hogy még eddig mindig kétharmada volt a buza árának, ma pedig szintén 400—450 leies áron adták métermázsáját. A tavalyi kukoricatermés egészen kielégítő volt és tavaszig, amikor az idei kukorica forgalomba kerül, a besszarábiai bő termés helyreállítja az egyensúlyt. A malmosok úgy tudják, hogy ezzel a rendeletével a kormány csak a kenyér árát akarja normálissá tenni és bizonyosan történik majd pótlólag intézkedés arra nézve is, hogy a búzát ne vonják el rendeltetési céljától és ha szükség lesz rá, akkor aziránt is intézkedik.

— Prágai Nemzetközi Mintavásár. Az V. mintavásár (szeptember 3—10.) ismét alkalmat fog adni a csehszlovák kereskedelmi és ipari körök közvetlen érintkezésére és számos szakkongresszus fog ebből az alkalomból lefolyni. Különösen kiemelendő a romániai kereskedelmi ankét, amely szeptember 4-én, 5-én és 6-án fog megtartani és amelyen a két szomszédos állam valamennyi érdekköre képviselve lesz. Ugy a csehszlovák köztársaság, mint Románia kormánya képviseltetik magukat ezeken a tanácskozásokon, amelyekből a kereskedelmi forgalom megélénykülését várják. Annak a nagyarányú propagandának, amelyet a Prágai Nemzetközi Mintavásár vezetősége az elmúlt hónapok folyamán Romániában kifejtett, itt fognak az eredményei mutatkozni. A Mintavásár vezetősége részéről egyébként is minden intézkedés megtörtént, hogy a Csehszlovák Köztársaság fejlett iparának minden ága szemléltetésre kerüljön. Ugyanúgy, mint például a lipcei vásár keretében néhány év óta sorra kerül a női divat, a divattal kapcsolatos termelési ágak bemutatása, éppúgy a Prágai Mintavásár is megrendezi szeptember 10-én, a Lucerna palota márványtermében a maga nagy divatrevüjét. Urban mérnök, a prágai teológiai múzeum igazgatója és Stapper Károly a nemzeti színház seenikái főnöke állnak a divatrevü rendezőségének élén. A revü keretében bemutatásra kerülnek a legutóbbi időben rendkívül fellendült szlovák házi hím-

záró cikk. A prágai vásáron a textil- és konfekció-branche képviselői tulontul nagy számban óhajtanak kiállítani, úgy, hogy az idei vásárra számos jelentkezés már nem vétethetett figyelembe. Semmi sem jellemzi az érdeklődést ebben a két ágba jobban, mint az a tény, hogy a VI. (március 12—20.) megtartandó tavaszi vásárra már 1200 jelentkezés történt. Szeptember 3-án, délelőtt 10 órakor történik meg az V. Prágai Vásár ünnepélyes megnyitása: egy hatalmas kép a munka színtere fog a látogatók elé tárulni.

— Fogtechnikusok gyűlése Aradon. Az erdélyi és bánági fogtechnikusok szeptember 3-án az Ipartestület gyűléstermében kongresszust tartanak, amelyen azt akarják elérni, hogy az állam a szükséges fogászati iskolák felállításával módot nyújtson a nem vizsgázott fogtechnikusoknak a kiképzésre és a képesítő vizsgát letételére. A gyűlés vezetősége ezután is meghívja a kongresszusra az aradi nem vizsgázott fogtechnikusokat.

— A budapesti pincérsztrájk. Budapest. A pincérsztrájk tovább tart. A sztrájkolók kívánsága az, hogy a borraláló rendszert szüntessék meg és vezessék be a százalékos rendszert és pedig úgy, hogy a kiszolgálásért az ételneműekhez 10—15 százalékot számítsanak hozzá. A vendéglősök és kávéosok nem hajlandók a követeléseket teljesíteni és utalnak arra, hogy a Károlyi-korszakban is bevezették a százalékos rendszert, azonban a borraláló továbbra is megmaradt. Ma délelőtt 15 pincért izgatásért előállították. A többi szakmában a sztrájk változatlanul to-

maid a kormány, hogy a malmokat az olcsóbb búzával ellássák.

— Megszűnt a budapesti vasassztrájk. Budapest. A két hét óta tartó vasassztrájk ma délelőtt befejeződött. A sztrájkoló munkások elejtették a tizszázalékos többletköveteléseiket.

— A fogász-kapuban talált bomba. Budapest. Az ügyészség fogházának kapujában talált bombában veszedelmes robbanóanyagot, tutólt találtak. Megállapították, hogy a gyújtózsínór végig égett, azonban a robbanás nem következett be.

— Egy urileány öngyilkos kísérlete. Brád. S. M. baia-de crisi (kőrösbányai) 16 éves urileány tegnap választóvízzel megmérgezte magát. Az idejekorán előhívott orvos megmentette a fiatal leány életét, akit beszállítottak a kórházba. Állapota súlyos. Tettét valószínűleg szerelemi bánatában követte el.

— Elfogott tolvaj. Ezekért két héttel Frank Albert siriai (világosi) lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy nagyértékű kocsit és kőfelszerelést elloptak. Az aradi rendőrség megindította a nyomozást és ma délután sikerült elfogni az állomáson Nistor Gornik galsai lakost, aki beismerte, hogy Frank Alberttől 6 lop ta el a szerszámokat. Nistort ma délelőtt átkísérték az ügyészség fogházába.

vább tart, csupán a malommunkások és a tulajdonosok között történt megegyezés.

— Orvosi hír. Halmos Gyula főgász németországi tanulmányutjáról hazatérve rendeleseit ismét megkezdte.

Dr. Korányi Barna kórházi főorvos külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett, újról rendel.

— Rablók és cigányok harca. Bucuresti. Braja mellett egy rablóbanda megtámadott egy kóbor cigánycsapatot. A kifejldött harcban három cigány elesett, többen súlyosan megsebesültek. A cigányok 150 ezer leit kitevő vagyonát a támadók elrabolták. (Rador).

— Romániában nincs kolera. Bucuresti. Az egészségügyi vezérigazgatóság jelentése szerint Romániában újabb koleramegbetegedések nem fordultak elő. (Rador).

— Szenzációs sporteseménye lesz Aradnak az AAC., ATE., Glória CFR és Hakoah sportegyesület f. l. 6 27—28-iki (vasárnap, déltő) körmerkőzése.

— Megszűnt a budapesti vasassztrájk. Budapest. A két hét óta tartó vasassztrájk ma délelőtt befejeződött. A sztrájkoló munkások elejtették a tizszázalékos többletköveteléseiket.

— A fogász-kapuban talált bomba. Budapest. Az ügyészség fogházának kapujában talált bombában veszedelmes robbanóanyagot, tutólt találtak. Megállapították, hogy a gyújtózsínór végig égett, azonban a robbanás nem következett be.

— Egy urileány öngyilkos kísérlete. Brád. S. M. baia-de crisi (kőrösbányai) 16 éves urileány tegnap választóvízzel megmérgezte magát. Az idejekorán előhívott orvos megmentette a fiatal leány életét, akit beszállítottak a kórházba. Állapota súlyos. Tettét valószínűleg szerelemi bánatában követte el.

— Elfogott tolvaj. Ezekért két héttel Frank Albert siriai (világosi) lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy nagyértékű kocsit és kőfelszerelést elloptak. Az aradi rendőrség megindította a nyomozást és ma délután sikerült elfogni az állomáson Nistor Gornik galsai lakost, aki beismerte, hogy Frank Alberttől 6 lop ta el a szerszámokat. Nistort ma délelőtt átkísérték az ügyészség fogházába.

Leégett villanytelep

(Brád világlátás nélkül.)

Nagyszabású tűzvész pusztított kedden este a „Radai 12 apostol bányatársulat” brádi transzformátor telepén. Rövidzárlat következtében kigyulladt a transzformátor telepe, amely a tűz hirtelen terjedése folytán — porrá égett. A tűz kitörésekor óriási pánik keletkezett a lakosság között. Azonnal értesítették a tűzoltóságot, amely rögtön kivonult és dacára az óriási forróságnak, hamarosan eloltotta a tüzet. Brád község most jóformán világlátás nélkül van, mert a porrá égett transzformátor alakítja át a guraházzal villanytelepről a cebei szénbánya-üzemhez vezetett magasfeszültségű áramot 120 voltos árammá Brád község világlátása céljából. A bányatársulat kára hozzávetőleges becslés szerint százezer lei.

Amerikai örökös kerestetik.

(Levél Sanfranciscoból az Aradi Közlönyhöz.)

A regényíró hálás témát talált az alábbi egyszerű riportban. Egy szegény aradmegyei fiú évekként elött kivándorolt Amerikába. Űzte a vágy a pénzszerezés után, mint-hogy azonban az utazáshoz szükséges pénze nem volt meg, nyolc aranyat csejt el egyik rokonától és ezzel a pénzzel nekivágott a nagy utnak. Az Újvilágban kedvezett a szerencse a vállalkozó szellemű fiúnak. Vagyont gyűjtött, gazdagon nősült és nemrég meghalt. Özvegye most örököszt keres. Erről szól az alábbi levél, amelyet Sanfranciscoból hozott a posta az Aradi Közlöny szerkesztőségének. Szól pedig a levél a következőképen:

Tisztelt Szerkesztő ur! Egy örököszt keresek s ezt a célot az Önök lapja által vélem elérni. Én Pegghy Severus Bocianis, aki egy itteni nagy gyárosnak a leánya vagyok, keresek apósom családjából, Erdélyből — örököszt. Apósom: Bocianis Gheorghe az 1863. év április elején a biharmegyei Cséfa községből, mint egyszerű román munkás vándorolt Amerikába. Bocianis Gheorghenek egyik nagybátyja, egy Arad mellett levő községben pap volt, Bocianis Titus néven. Titus 1863. év március 31-én született. A néhai Bocianis Gheorghe mielőtt Amerikába utazott volna, nagybátyjához ment uti-

költségért, de annak fukar felesége nem engedte, hogy férje pénzt adjon. A keresett fiugyermek abban az időben született. Magyar keresztapja volt: Dircis Miklós (valószínűleg Friebeisz Miklós) személyében, aki — román szokás szerint — a keresztelés alkalmával tíz aranyat kötött a párnába. Bocianis Gheorghe a párnából nyolc aranyat észrevétlenül elloptott, amivel Amerikába utazott. Az aranyak szerencsét hoztak, mert évek múltán egy gazdag gyáros leányát vette feleségül és miután csak egyetlen leányörökösük van, az özvegy keresi a pap családját, illetve azt a fiút, akitől férje az aranyakat ellopta. A keresett fiú 17—21 éves lehet és szintén a Bocianis nevet viseli. Az illető fiú 50 ezer dollár kártérítést és külön évjáradékot kapna. Ha életben van, küldje be fényképét, keresztlevelét, nagybátyjának halotti kivonatát, szüleinek házassági levelét és egyéb okmányait. Mindezeket erre a címre küldje be az örökös: Özv. Pegghy Bocianis, Sanfrancisko (Északamerika.)

Bizonyos, hogy a felhívásra többen fognak jelentkezni az 50 ezer dollár reményében olyanok is, akiknek semmi közük az Amerikába szakadt aradmegyei emberhez.

Véres munkástüntetés Bécsben.

(Megostromolták a parlament épületét.)

Az osztrák fővárosnak szerdán mozgalmas napja volt. Egy bécsi távirat jelenté, hogy a munkanélküliek, akik az utóbbi időben állandóan izgalomban tartják Bécsét, nagyarányu tüntetést rendeztek. A rendőrség kénytelen volt közbelépni és majdnem vérbe fojtotta a tüntetést. Az új építkezési öv környekéről tízezer munkanélküli indult a parlamenthez. A tömegben igen sok volt az asszony. A parlament előtt kiüldöztetés vált ki a tömegből. A kiüldöztetés a szocialista képviselőkhez indult, hogy másokra hozza követeléseiket. Azal tárték vissza, hogy ezidőszent nem történhetik döntés a munkanélküli segélyek felemeléséről, legfeljebb a hét végén kerülhet erre a sor. A tömegben erre kitört a lappangó indulat. A munkanélküliek zajongtak, a parlament egyik kapuját kiemelték és a szomszédos házak ablakait betörték. A tömeg vérszemet kapva, valósággal megostromolta a parlamentet, hogy bejusson. Nekiestek a kapuknak, egymásután bezúzták az ablakokat és minden oldalról rohamot intéztek a parlament ellen. A helyzet már a legnagyobb mértékben fenyegetővé vált, amikor kétszáz rendőr kivont karddal megérkezett és nekivágatott a tömegnek. Mi-

után a tüntetők nem oszlottak szét, kardlappal kergették szét őket. Az óriási tömeg menekülésében az egész Belvárost előzönlötte. A rendőrségnek sikerült minden oldalról körülzárnai a tömeget, a melyet az egyetem környékén szétszórt. Az összetűzés során igen sokan megsebesültek, köztük több rendőr is. A súlyosan sebesültek száma jelentékeny. A tüntetés következtében az üzleteket bezárták. A tüntetés során 14 rendőrtisztviselőt a tömeg megvert. A parlament épületében ejtett kár megközelíti a százmillió koronát.

Egy másik bécsi távirat így számol be a tüntetésről: A munkanélküliek tegnap a kormányhoz egy memorandumot akartak benyújtani. E célból mintegy 10 ezer munkanélküli vonult a parlament elé, ahol épen a szocialdemokrata párt vezetői ülészektek. Utközben a munkások között valaki elterjesztette, hogy Adler Frigyes megölték, mire vasbotokkal betörték a parlament ajtaját. Majd a felszokozott rendőrség kordont vont, amelyet a munkások rohama szétört. Ekkor a rendőrség kénytelen volt kardját használni és többeket megsebesített. Végül sikerült a tüntetőket szétverni. A délután nyugatomban telt el. (Rador.)

Az Arbeiterzeitung azt írja, hogy a szocialdemokrata párt az állam megmentéseért hajlandó belépni a kormányba, ha a polgári pártok levonnák konzekvenciáját annak,

hogy Ausztria közvetlenül az összeomlás küszöbén áll és hajlandók volnának radikális pénzügyi intézkedésekre.

A német márka katasztrófája.

(Zürichben 28 volt a márka jegyzése.)

A valutapiacnak hosszabb idő óta egyik szenzációja a márka állandó esése, amely a mai zürichi zárlatról szóló jelentés szerint megdöbbentő módon fokozódott. Megtörtént az, aminek lehetőségét, amit az Aradi Közlöny néhány nappal ezelőtt megemlített, de magunk sem gondoltunk arra, hogy ilyen hamar bekövetkezzék, a mai zürichi tőzsdézárlatnál két ponttal a magyar korona alatt jegyezték a márkát. Tegnapelőtt még 44-en állott a zürichi zárlatnál a márka, a tegnapi nyitáshoz 41 és fél, a zárlathoz 38 és fél, a mai nyitáshoz 35 és a mai zárlathoz már 28 volt a márka jegyzése, míg a magyar korona, amely szintén esett, 30-on áll. A zürichi tőzsdét bizonyos szempontból Berlin irányítja, mert Berlinben hamarabb kapja meg a kontinens összes tőzsdéit befolyásoló newyorki jegyzéseket. A márka

alacsony jegyzése is Berlinből indult ki. A tegnapi és a mai berlini tőzsdén szinte pánikszzerűen emelkedtek az összes értékek, Zürich 300-ról 328-ra, a dollár 1400-ról 1720-ra, Páris 100-ról 134-re, Prága 5000-ről 5830-ra. A budapesti, bécsi és berlini pénzügyi köröket nem érte váratlanul a márkának ez a katasztrófája, mert a Németországra rótt mérhetetlen terhek következtében beállott az a kényszerhelyzet, hogy állandóan dolgozni kellett Berlinben a bankóprésnek. És a rengeteg, egyre szaporodó papírmárka a német közgazdaságot vitte feltartóztatatlannal az osztrák pénzügyi összeomlás felé vezető úton. Ha valami meg nem menti a helyzetet, akkor semmi sem akadályozza meg Németországot abban, hogy Ausztria sorsára jusson.

Közgazdaság.

A valutapiac.

A leu párisi jegyzése (augusztus 24): 10.20.

Aradi valutaárak (augusztus 24): dollár 140, márka 14, dinár 150, szokol 400, francia frank 11.5, magyar korona 8. — Kifizetések: Budapest 14, Bécs 550, Berlin 8.50, Prága 410.

Bucuresti kurzusok (augusztus 24): Márka 12.50—13.50, francia frank 11.35—11.50, dinár 170—175, szokol 395—410, dollár 134—135, magyar korona 12—13. — Kifizetések: Páris 1020, Newyork 131, Prága 400—415, Berlin 11.50, Bécs 25, Budapest 9.50.

Budapesti tőzsde (augusztus 24): Dollár 1710—1730, osztrák korona 220—240, dinár 1900—1940. — Kifizetések: Amsterdam 665—680, Bucuresti 14—14.50, Koppenhága 367—377, Krisztiania 295—301, London 7625—7775, Berlin 165—175, Róma 76.25—77.75, Páris 134—136, Prága 59—60, Stockholm 452—459, Zürich 325—330, Zágráb 475—485, Newyork 1720—1740, Bécs 21—22.

Zürichi nyitás (augusztus 24): Berlin 0.35, Newyork 524.50, Milano 23.40, Prága 17.80, Budapest 0.32, Varsó 0.065, Bécs 0.005.

Zürichi zárlat (augusztus 24): Berlin 0.28, Amsterdam 204.40, Newyork 524.50, London 2345, Páris 40.80, Milano 23.20, Prága 17.70, Budapest 0.30, Zágráb 14750, Varsó 0.065, Bécs 0.005 lebeljegyzett 0.0075.

Budapesti zárlat. (Augusztus 24.) Berlin 165—175, Bécs 20—25, Newyork 1740, Páris 134—136, London 7625, Prága 596.

— Megszűnt a budapesti bankok osztályozása. Budapest A Devizaközpont megszüntette a bankok osztályozását és az összes tagokat felhatalmazta, hogy előzetes hozzájárulás nélkül, az utólagos jóváhagyás kikérésének kikötése mellett a saját hatáskörükben elintézhetik a náluk bejelentett valuta- és devizaigényeket. A rendelet következtében az

előírt valuta- és deviza-hozzájárulást valamennyien beszolgáltatják.

— Jegyzik a londoni román kölcsönt. London. Ma tették közzé a román bonok konsolidációjára szükséges két és fél millió kölcsönről szóló jegyzési felhívást. (Rador.)

A világ legnagyobb panamája.

(Hová lett az elpusztított francia vidékeknek szánt pénz?)

LONDON. A The New Statesman című hetilap leleplezéseket közöl az elpusztított francia vidékek felépítésére szánt összeg felhasználásáról. Az előtrányozott összegből négy millárdot a lengyel hadsereg felszerelésére fordítottak. Kaptak pénzt Kolcsak, Denikin, Judenics, Wrangel, továbbá a bajor monarchisták, orosz nagyhercegek, orosz nagykövetek és más protekciós gyermekek a francia köztársaságnak. Egy amerikai szakértő azt mondotta, hogy az elpusztult vidékek panamája felülmúlja a világ leghírhedtebb és legrohiadtabb panamáit. Megállapítja, hogy amíg felszólítják a világot, hogy legyen szánalommal a vértanúságot szenvedett Franciaország iránt, addig az elpusztított vidékek szenvedéseit ürügyül használják fel militarista törekvéseik és hódító politikájuk számára.

— A törökök támadnak. Konstantinápoly. Musztafa Kemál pasa offenzívát kezdett a görögök ellen Kis-Ázsiában. A görögöket Usáknál viszszaűzték.

A szerkesztő:

KÁROLY JÓZSEF

felel.

Cenzurát: Dr. Román Mager.

**legpontosabban
leggyorsabban**

(continued)